

Wizerunek osób starszych w otwartej przestrzeni publicznej Warszawy i Berlina

Cel projektu

Celem niniejszego projektu jest zbadanie i porównanie wizerunku osób starszych, jaki jest kreowany w przestrzeni publicznej na przykładzie miasta Warszawa oraz miasta Berlin. Przedmiotem ścisłego badania staną się językowe oraz niejęzykowe zasoby istniejące w otwartej przestrzeni publicznej obu stolic. Źródłem materiału badawczego staną się plakaty, ulotki, bilbordy, reklamy outdoorowych oraz inne ogólnodostępnych komunikaty reklamowe.

Opis badania

Badanie, którego podstawą jest teoria wizerunkowości Puppla (2016), będzie przeprowadzone w oparciu o przygotowaną na potrzeby projektu autorską matrycę umożliwiającą zobiektywizowaną kategoryzację elementów leksykalnych oraz obrazów. Planuje się przeprowadzenie badania w trzech konsekwentnych etapach. Pierwszym etapem będzie utworzenie korpusu elementów leksykalnych dotyczących okresu starości i osób starszych oraz obrazów przedstawiających reprezentantów tej grupy, które występują w komunikatach reklamowych obecnych w przestrzeni publicznej Warszawy. Uzyskane dane zostaną przeanalizowane ilościowo i jakościowo pod kątem zawartości warstwy językowej oraz graficznej/ikonicznej. Następnie powyższe czynności badawcze zostaną przeprowadzone w Berlinie. Ostatnia faza badania polega na poddaniu materiału badawczego ilościowej i jakościowej analizie porównawczej.

Powody

Podjęte badania są odpowiedzią na wyzwania stawiane przez sytuację demograficzną, która odzwierciedla tendencję do wydłużania się okresu późnej starości i co za tym idzie, do przededefiniowania pojęcia starości, a także przesunięcia jej granic na osi ludzkiego życia. Wizerunkowo, osoby starsze są grupą społeczną zagrożoną marginalizacją czy wręcz wykluczeniem społecznym, której, według badań, żyje się najtrudniej zaraz po osobach z niepełnosprawnościami oraz ludźmi ubogimi, ze względu na napotykaną trudności i ograniczenia w społeczeństwie. Punktem wyjścia projektu jest spostrzeżenie, że dystrybucja zasobów, na podstawie których kreowany jest wizerunek osób starszych w Polsce i Niemczech nie jest tożsama ani pod względem ilościowym, ani jakościowym, i ma ona związek z kulturowym oraz finansowym statusem osoby starszej w danym społeczeństwie. W analizowanej literaturze nie dostrzeżono dotąd prac naukowych, które analizowałyby wizerunek osób starszych w przestrzeni publicznej z perspektywy komunikologicznej, poddając go jednocześnie analizie porównawczej z państwem sąsiednim.

Spodziewane efekty

Wyniki badań będą znaczące dla nie tylko dla językoznawców. Powinny one szczególnie zainteresować naukowców, którzy zajmują się badaniami nad wizerunkiem, komunikacją oraz statusem osoby starszej w społeczeństwie, w tym także antropologów, socjologów czy geriatrów. W rezultacie mogą przyczynić się do pogłębienia obecnego stanu wiedzy na temat sytuacji wizerunkowej najstarszych grup wiekowych oraz być niezwykle pomocne w obszarze polityki społecznej przy projektowaniu i wdrażaniu inicjatyw, kampanii społecznych pro-age i programów mających na celu poprawienie sytuacji osób starszych zarówno na szczeblu lokalnym, krajowym, jak i międzynarodowym. Z perspektywy marketingowej, uzyskane wyniki mogą znaleźć zastosowanie w procesie kreowania reklam skierowanych do osób starszych, spełniając przy tym 'przydatność kulturowo-społeczną wizerunku' (Puppel 2016). Ponadto opracowana autorska matryca do analizy zasobów niejęzykowych (graficznych, przedstawiających jednostki będące przedmiotem badań) będzie mogła znaleźć zastosowanie i być dalej rozwijana przez innych badaczy wizerunku zajmujących się różnorodnymi grupami populacyjnymi, w tym na przykład mniejszościowymi czy dyskryminowanymi.